

Miljöfarligt utvinna fosfor ur avloppsslam

20 april 2015 kl 09:07, uppdaterad: 20 april 2015 kl 09:20 **REPLIK | AVLOPP**

Den mest effektiva och mest miljövänliga metoden att ta vara på fosfor i våra avlopp är att elda slammet i våra värmeverk.
Per-Åke Sahlberg

Anders Finnson, Svenskt Vatten och Revaq, vill att vi tar tillvara mera av fosfor i avloppen och förordar mera slamspridning på åkermarken, där vår mat växer ([Brännpunkt 13/4](#)).

Gunnar Thelin skriver [31/3](#) att vi inte skall bromsa att återvinna fosfor och förordar sin egen metod, som tar vara på hälften av fosfor.

Den mest effektiva och mest miljövänliga metoden att ta vara på fosfor i våra avlopp är att elda slammet i våra värmeverk där gifterna och främmande organiska substanser i slammet oskadliggörs. Det icke brännbara hamnar i askan ur vilken fosfor och värdefulla metaller sedan utvinns. Då kan man få tillbaka nästan all fosfor. Det finns en svensk metod för detta som nu provas i fullskaledrift i bland annat Lidköpings värmeverk. Man får dessutom ett värmetilskott på 1,5 KW per kg slam.

Svenskt Vatten med Anders Finnson i spetsen driver genom olika organ en intensiv kampanj för att slippa att ta sitt ansvar för avfallet från sina reningsverk och få bönderna att ta över ansvaret genom att sprida kommunernas avfall på sina åkrar. Man har till och med lyckats få LRF och Lantmännen att ingå i ett Revaq-samarbete för att lura bönderna att ta emot slammet. Man har dessutom fått en tjänsteman på Naturvårdsverket att vara adjungerad ledamot i styrgruppen.

Man driver en kampanj om att fosfor håller på att ta slut, en Peak Fosfor, vilket är en stark överdrift. *"Fosforresurserna i världen är inte akut begränsade, men fosfor bör recirkuleras för att förlänga användandet av de mer lätt åtkomliga tillgångarna och för att inte få en upplagring i biosfären."* (Ur KSLAT nr 6 2013). I Järngruvornas slag finns en miljon ton fosfor i lager för mer än 200 års förbrukning och i Kiruna produceras mer än tre gånger svensk förbrukning årligen förutom de stora tillgångar som finns överallt i vår natur i bland annat havsbottnar. Enligt Naturvårdsverkets utredning: "Hållbar återföring av Fosfor".

I våra hushåll hanterar vi i dag över 140 000 artfrämmande substanser som stör vår fortplantning och ökar riskerna för cancer och benskörhet. De hamnar i vårt avloppsvatten. En avsevärd del går rakt igenom reningsverken och resten hamnar i slammet. Genom att elda slammet får man en barriär som oskadliggör hormonstörande substanser, smittor, resistent bakterier, hormoner och så vidare som finns i vårt avloppsvatten istället för att sprida ut dem på åkrarna där vår mat växer. Urlakningen ur våra jordar gör att dessa substanser också når våra grundvatten och de hamnar då i vårt dricksvatten. Därmed ökar vi mängden i kemikaliekedjan och får den att rotera allt snabbare.

Slamspridning är också en ineffektiv metod att återvinna fosfor eftersom fosfor är så hårt kemiskt bunden till de fällningskemikalier som man använder i reningsverken att den inte kan tillgodogöras av växterna. Hälften av fosfor är så hårt fastlåst att den endast på mycket

lång sikt blir tillgänglig efter vittring. Om man i stället eldar slammet får man tillbaka 95 procent av fosfor i växttillgänglig form och då också i ren och Kadmiumfri fosfor med den svenska metoden av utvinning. Slammet ger dessutom ett energitillskott som minskar behovet av övriga importbränslen.

Svensk avloppshantering har i dag stora brister i dåliga avloppsnät, bräddning av orenat avloppsvatten ut i våra vattendrag, bristfällig rening i våra reningsverk och strategin att sprida avfallet på åker- och skogsmark.

Om vi vill ha en avloppshantering med en återvinning av nyttiga substanser ur vårt avloppsvatten som fyller de krav som EU:s Vattendirektiv kräver så måste vårt samhälle ta ett krafttag för att åtgärda bristerna i avloppssystemen och upphöra med att sprida slam.

I dag blundar man för de stora förorenarna och inriktar sina resurser på de små och förbjuder exempelvis fritidsbåtarna att släppa sina avlopp i sjön medan kommunen glatt sprider slam och bräddar stora mängder rakt ut i våra vattendrag som förorenar dricks- och badvatten.

När kommer Svenskt Vatten, ombud för kommunerna, och som har ansvaret för avloppsvattnet att ta sitt ansvar? När kommer regeringen och dess olika organ att ställa samma krav på kommunerna som man gör på det övriga samhället?

PER-ÅKE SAHLBERG

lantmästare, före detta ledamot LRF:s förbundsstyrelse och ordförande LRF Skaraborg
ledamot av kungliga Skogs- och Lantbruksakademien och dess slam- och fosforgrupp

Mer debatt om avlopp och återvinning:

- må 20 apr ”Miljöfarligt utvinna fosfor ur avloppsslam”
- må 13 apr ”Mer slam från avlopp behöver återvinnas”
- ti 31 mar ”Bromsa inte att återvinna fosfor”
- on 18 mar ”Reningsverk släpper igenom giftcocktail”
- lö 14 mar ”Fel att spola bort gödsel värt miljoner”
- fr 2 jan ”Behovet av fosfor måste förändras”

MER I ÄMNET

-
- må 13 apr ”Mer slam från avlopp behöver återvinnas”

REPLIK Räcker inte med bara fosfor.

-
- ti 31 mar ”Bromsa inte att återvinna fosfor”

BRÄNNPUNKT Ge reningsverk utökad uppdrag.

-
-

- Kopiera sidans adress